

РІШЕННЯ

щодо присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 21.211.003 Поліського національного університету Міністерства освіти та науки України прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» Владиславу Сергійовичу Прокопенку на підставі прилюдного захисту дисертації «Морфологія надниркової залози птахів» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

«15» грудня 2023 року

Прокопенко Владислав Сергійович, 1994 року народження, громадянин України, має повну вищу освіту: закінчив у 2018 році Житомирський національний агроекологічний університет за спеціальністю «Ветеринарна медицина».

З травня 2019 року і до цього часу працює інженером 2 категорії у випробувальній лабораторії Державного підприємства «Житомирстандартметрологія».

Дисертацію виконано у Поліському національному університеті Міністерства освіти та науки України, м. Житомир.

Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри нормальної і патологічної морфології, гігієни та експертизи Поліського національного університету Кот Тетяна Францівна.

Здобувач має 20 наукових праць, опублікованих за темою дисертації, з них 6 наукових статей, з яких: 1 стаття – у науковому фаховому виданні України, включеного до міжнародних наукометричних баз (список «А» – Scopus); 4 статті – у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз (список «Б»); 1 стаття - у міжнародних наукових журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection, а саме:

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних науково метричних баз (список «А»):

1. Кот Т.Ф., Прокопенко В.С. Особливості морфології надниркової залози курей. *Наукові горизонти*. 2020. Вип. 5, № 90. С. 82–88. DOI: <https://doi.org/10.33249/2663-2144-2020-90-5-82-88>. (Scopus) (0,55/0,25 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних науково метричних баз (список «Б»):

1. **Прокопенко В. С.,** Кот Т. Ф. Особливості мікроскопічної будови надниркової залози гусей. *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки.* 2021. Т. 23, № 103. С. 10–14. DOI: <https://doi.org/10.32718/nvlvet10302>. (0,60/0,30 друк. арк.).

2. **Прокопенко В. С.,** Кот Т. Ф. Макроскопічна характеристика надниркової залози птахів. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина.* 2021. Т. 4, № 55. С. 17–23. DOI: <https://doi.org/10.32845/bsnau.vet.2021.4.3>. (1,47/0,85 друк. арк.).

3. **Прокопенко В. С.** Морфологія надниркової залози голуба сизого (*Columba livia* L.). *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки.* 2022. Т. 24, № 105. С. 67–72. DOI: <https://doi.org/10.32718/nvlvet10510>. (0,40 ум. друк. арк.).

4. Kot T., **Prokopenko V.** Micromorphometric characteristics of the adrenal gland in birds. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 2022. V. 13, № 4, P. 25–34. DOI: [https://doi.org/10.31548/ujvs.13\(4\).2022.25-34](https://doi.org/10.31548/ujvs.13(4).2022.25-34). (1,65/0,75 друк. арк.).

Фахові статті у міжнародних наукових журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection:

1. Kot T., Tkachuk S., Usenko S., **Prokopenko V.** Adrenal Gland of Poultry: Anatomy, Microscopy, Morphometry, and Histochemistry. *Journal of World Poultry Research*. 2023. V. 13, № 1 P. 20–28. DOI: <https://dx.doi.org/10.36380/jwpr.2023.2>. (Scopus) (1/0,24 друк. арк.).

Також опубліковано 13 тез у матеріалах конференцій, з яких: 6 міжнародних, 5 всеукраїнські та 2 науково-практичні; 1 науково-методичні рекомендації.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1) **Заїка Світлана Сергіївна** – кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри нормальної і патологічної морфології, гігієни та експертизи Поліського національного університету (рецензент).

Роботу оцінено позитивно, серед зауважень та дискусійних положень зазначено:

1) Розділ «Аналіз і узагальнення результатів досліджень» досить об'ємний займає 33 сторінки та перенавантажений рисунками.

2) Яка класифікація хромафінних клітин надниркової залози?

3) Яку функцію виконує інтерреналова і супрареналова тканини надниркової залози?

4) Чи є перспектива подальших досліджень за темою виконаної дисертаційної роботи?

5) Наскільки важливим є впровадження отриманих результатів досліджень у навчальний процес закладів вищої освіти?

2) Хоменко Зоряна Володимирівна – кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри нормальної і патологічної морфології, гігієни та експертизи Поліського національного університету (рецензент).

Роботу оцінено позитивно, серед зауважень та дискусійних положень зазначено:

1) У переліку умовних позначень, символів дисертант подає г (грам), од. (одиниць), які можна було не подавати, оскільки вони не відносяться до маловідомих та нових символів.

2) В розділі 3.5. «Гістохімічна характеристика надниркової залози свійських птахів» вважаю недостатньою оцінку гістохімічної реакції на виявлення в наднирковій залозі птахів білків, жирів та вуглеводів лише за якісним показником, на сьогодні існують комп'ютерні програми за допомогою яких оцінку можна представити і у кількісному значенні.

3) У розділі 2 «Матеріали і методи виконання роботи» можна було б надати точну оцінку критеріям відбору птиці для дослідження, особливо звернути увагу на віковий аспект, адже до прикладу, курка задіяна в досліді має в два рази менший вік, ніж свійська качка та сизий голуб.

4) Чим обумовлено відбір для дослідження птахів саме з рядів Куроподібні, Гусеподібні і Голубоподібні?

5) З якою метою проводили визначення ядерно-цитоплазматичного відношення клітин паренхіми надниркової залози птахів. Про що можуть свідчити отримані морфометричні дані?

6) Чи впливає на морфофункціональну активність надниркової залози досліджуваних птахів розвиток мікроциркулярного судинного русла?

3) Тибінка Андрій Михайлович – доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького (офіційний опонент).

Роботу оцінено позитивно, серед зауважень та дискусійних положень зазначено:

1) При характеристиці дослідних тварин, вартувало б обґрунтувати, чому поряд з свійськими птахами (куроподібними та гусеподібними) також досліджували і голубоподібних.

2) При поданні латинської назви виду чи ряду птахів, використаних в дослідженнях, необхідно було також вказати класифікацію, якій ця назва відповідає. Наприклад: *Gallus gallus* (Linnaeus, 1758).

3) Чим обумовлений різний вік дослідних птахів, навіть в межах одного ряду?

4) Також з причини парності надниркової залози, розділ 3.1. «Топографія надниркової залози птахів» краще було назвати «Топографія надниркових залоз птахів».

5) У розділі «Матеріал і методи виконання роботи» необхідно було описати методи визначення: відносної площі супрареналової та інтерреналової тканин; об'єм клітини; об'єм ядра клітини.

6) Під час проведення гістологічних досліджень, ступінь прояву гістохімічних реакцій визначали візуально і позначали різною кількістю знаків «+». Краще для цього було використати спеціалізовану морфометричну програму, яка аналізує рівень оптичної щільності.

7) У тексті роботи трапляється термін «симпатична нервова система». Правильніше було б використати термін «симпатичний відділ (частина) автономної нервової системи». Те ж стосується терміну «парасимпатична нервова система».

8) У примітці до таблиць 3.8 та 3.12 вказано, що знаком «*» позначено вірогідність відмінностей між видами птахів. Проте, у самій таблиці цей знак не представлено.

9) На рисунку 3.18 Б, супрареналова тканина позначена цифрою 1, а мала б позначатися цифрою 2, а інтерреналова тканина позначена цифрою 2, а мала б позначатися цифрою 1.

10) Яким способом ви встановлювали, що екстрамуральні вузли надниркової залози належать симпатичному відділу автономної нервової системи, а інтрамуральні вузли – парасимпатичному відділу?

11) У п'ятому висновку ви вказуєте, що середнє значення товщини капсули надниркової залози птахів прямо залежить від маси їх тіла. Чим обумовлений цей зв'язок?

12) Чим ви можете пояснити наявність додаткових надниркових залоз лише у двох видів птахів (курей та індиків)?

13) Оскільки дисертація характеризується науковою новизною, то її підтвердженням міг би бути оформлений патент України на винахід.

14) Цифровий матеріал, що був представлений в таблицях розділу «Результати дослідження», дублюється у графіках розділу «Аналіз і узагальнення результатів досліджень».

15) Четвертий пункт розділу «Пропозиції виробництву» не має рекомендаційного характеру, а лише констатує певну інформацію.

4) Дишлюк Надія Володимирівна – доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин ім. акад. В.Г. Касьяненка Національного університету біоресурсів і природокористування України (**офіційний опонент**).

Роботу оцінено позитивно, серед зауважень та дискусійних положень зазначено:

1) Рис. 3.14 на якому зображений фрагмент мікроскопічної будови

поперекового лімфатичного вузла свійської качки віком 300 діб є не зовсім інформативним, оскільки на ньому представлена кіркова речовина з лімфоїдними вузликами, а мозкова речовина, ймовірно не потрапила у площину зрізу.

2) Недостатня профарбованість гістопрепарату еозином за методом пофарбування «Гематоксилін Караці та еозин» представленого на рисунку 3.7. (ст. 71).

3) Вислів «Безформні скупчення ендокриноцитів» (С. 72) бажано було б замінити на «Скупчення ендокриноцитів неправильної форми».

4) На стор. 85. відмічено, що «стінка гемокапілярів надниркової залози утворена базальною мембраною та клітинами ендотеліоцитами». Однак, як відомо, базальна мембрана є субмікроскопічною і її помітно лише під електронним мікроскопом.

5) Розтин птахів проводили довільно, чи згідно якогось конкретного методу?

6) Як Ви можете пояснити наявність додаткової надниркової залози у курей та індиків, тоді як у інших досліджуваних птахів вона не виявляється.

7) Як ви диференціювали інтерреналову тканину надниркової залози птахів від супрареналової, якщо тяжі ендокриноцитів переплітаються?

8) Клітини інтерреналової тканини, які автор поділив на два типи (першого і другого) мають різне розміщення, а чи відрізняються вони за будовою?

9) Чим за будовою венозні синуси надниркової залози птахів відрізняються від синусоїдних капілярів?

10) Які нейрони, за кількістю відростків, містяться у вузлах автономної нервової системи і який різновид клітин нейроглії обмежує їх перикаріони?

5) Гуральська Світлана Василівна, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри внутрішньої патології, акушерства, хірургії і фізіології Поліського національного університету (голова ради).

Роботу оцінено позитивно.

А також присутні на захисті фахівці:

6) Мельник Наталія Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач аспірантури та докторантури Поліського національного університету.

Роботу оцінено позитивно.

7) Сокульський Ігор Миколайович, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри нормальної і патологічної морфології, гігієни та експертизи Поліського національного університету.

Роботу оцінено позитивно

Результати відкритого голосування:

«За» 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» немає,

«Утрималися» немає.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Прокопенку Владиславу Сергійовичу на підставі прилюдного захисту дисертації «Морфологія надниркової залози птахів» ступінь доктора філософії з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина», за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

Голова спеціалізованої
вченої ради

Світлана ГУРАЛЬСЬКА